

Số: 449 /BC - SGDDĐT

Nam Định, ngày 12 tháng 4 năm 2016

BÁO CÁO

Tổng kết 5 năm thực hiện Đề án “Triển khai phương pháp Bàn tay nặn bột ở trường phổ thông giai đoạn 2011 – 2015”

Thực hiện công văn số 1219/BGDĐT-GDTrH ngày 25/3/2016 của Bộ GDĐT về việc hướng dẫn tổng kết 5 năm “Đề án triển khai PP-BTNB giai đoạn 2011-2015”, Sở GDĐT báo cáo tổng kết 5 năm triển khai thực hiện phương pháp “Bàn tay nặn bột” và các phương pháp dạy học tích cực khác như sau:

Phần thứ nhất

TÌNH HÌNH THỰC HIỆN ĐỀ ÁN

I. CÔNG TÁC CHỈ ĐẠO

- Sở GDĐT thường xuyên chỉ đạo các cơ sở giáo dục áp dụng phương pháp “Bàn tay nặn bột” và các phương pháp dạy học tích cực khác trong đổi mới phương pháp dạy học tại các văn bản hướng dẫn giảng dạy bộ môn của các năm học.

- Chỉ đạo các nhà trường xây dựng kế hoạch đổi mới phương pháp dạy học và kiểm tra đánh giá.

- Xây dựng kế hoạch tập huấn, bồi dưỡng giáo viên cốt cán các cơ sở giáo dục về xây dựng chuyên đề dạy học và kiểm tra đánh giá theo định hướng phát triển năng lực học sinh, tập huấn dạy học theo chủ đề tích hợp, liên môn đồng thời yêu cầu các cơ sở giáo dục tổ chức triển khai tập huấn lại cho toàn bộ CBQL, GV; mỗi năm học, mỗi tổ/nhóm chuyên môn phải có ít nhất 02 chuyên đề đăng trên trang “Trường học kết nối”.

- Chỉ đạo các nhà trường nâng cao hiệu quả sinh hoạt tổ/nhóm chuyên môn theo chuyên đề “Bàn tay nặn bột” với các môn khoa học tự nhiên và các phương pháp dạy học tích cực khác, đưa nội dung đổi mới phương pháp dạy học vào sinh hoạt tổ/nhóm chuyên môn, tập trung vào các nội dung chủ yếu sau:

- + Sinh hoạt tổ/nhóm chuyên môn theo chuyên đề;
- + Sinh hoạt tổ/nhóm chuyên môn theo nghiên cứu bài học.

- Chỉ đạo các phòng GDĐT, các trường THPT tổ chức Hội thi giáo viên dạy giỏi (GVĐG), lựa chọn các giáo viên có đủ điều kiện tham dự Hội thi GVĐG cấp tỉnh. Sở GDĐT khuyến khích các giáo viên trẻ, giáo viên tích cực đổi mới phương pháp dạy học tham dự Hội thi.

II. ĐÁNH GIÁ CHUNG

1. Thuận lợi, khó khăn khi triển khai Đề án, Công văn số 3535/BGDĐT-GDTrH

1.1. Thuận lợi

- Nam Định là tỉnh thuộc Nam Đồng bằng Sông Hồng có truyền thống hiếu học, giáo dục Nam Định 21 năm liên tục dẫn đầu toàn quốc, cơ sở vật chất dành cho giáo dục luôn được UBND tỉnh quan tâm đầu tư, trang thiết bị phục vụ dạy - học liên tục được tăng cường bổ sung qua nhiều nguồn (ngân sách tỉnh, địa phương và xã hội hóa).

- Cùng với các phương pháp dạy học tích cực khác, phương pháp “Bàn tay nặn bột” đã được Bộ GDĐT đầu tư nghiên cứu, biên soạn tài liệu, tổ chức tập huấn để từng bước triển khai áp dụng tại các cơ sở giáo dục.

- Đa số CBQL, đội ngũ giáo viên tâm huyết, nhiệt tình, có năng lực chuyên môn vững vàng, chịu khó trong việc tìm tòi nghiên cứu tài liệu, thiết kế bài dạy.

- Phương pháp “Bàn tay nặn bột” có tiến trình dạy học rõ ràng, dễ hiểu, phù hợp với đặc trưng các môn khoa học tự nhiên ở các cấp học.

1.2. Khó khăn

1.2.1. Về cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học

- Diện tích lớp học còn hạn chế, sĩ số học sinh/lớp nhiều nên việc tổ chức các hoạt động học cho học sinh theo nhóm rất khó khăn;

- Bàn ghế 02 chỗ ngồi mới được các nhà trường đầu tư, trang bị được 60%, vì vậy không thuận lợi cho việc thay đổi không gian lớp học;

- Trang thiết bị phục vụ cho việc thí nghiệm chưa thật đầy đủ, một số thiết bị dạy học chưa đảm bảo tính khoa học, chính xác hoặc khó sử dụng;

- Việc tự làm các đồ dùng dạy học cho một số tiết dạy theo phương pháp “Bàn tay nặn bột” là một việc khó đối với giáo viên và học sinh;

- Kinh phí để mua sắm, làm đồ dùng dạy học ở các cơ sở giáo dục còn hạn chế.

- Hàng năm Sở GDĐT đã chỉ đạo các nhà trường tăng cường sử dụng các thiết bị dạy học tự làm, tăng cường mua sắm, sửa chữa, bổ sung, thay thế các trang thiết bị dạy học, nhưng hầu hết các trang thiết bị dạy học đều được cấp từ chương trình đổi mới giáo dục 2002-2003 nên đa số đã xuống cấp, hư hỏng, số thiết bị các bộ môn còn sử dụng được chiếm khoảng 30%-40%, khi học sinh tiến hành thí nghiệm thiếu tính chuẩn xác, việc đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị còn dàn trải, không đồng bộ.

1.2.2. Về đội ngũ giáo viên

- Trình độ giáo viên tại các nhà trường hiện nay chưa đồng đều cả về mặt chuyên môn và năng lực sư phạm.

- Một bộ phận giáo viên tuổi cao ngại đổi mới, chưa thành thạo ứng dụng CNTT trong đổi mới phương pháp dạy học.

- Nhiều trường đủ về số lượng biên chế nhưng thiếu về chủng loại, nên nhiều môn giáo viên phải dạy chéo môn nhất là cấp THCS.

- Kiến thức chuyên môn sâu và kiến thức liên môn về khoa học của một bộ phận giáo viên còn hạn chế. Vì vậy, giáo viên còn gặp khó khăn trong việc dẫn dắt, khơi gợi cũng như trả lời, giải đáp các câu hỏi, lí giải thấu đáo các thắc mắc của học sinh trong quá trình học tập.

1.2.3. Về thời lượng và nội dung chương trình

Yêu cầu kiến thức của một tiết dạy nhiều, thời lượng một tiết học 45 phút không đủ để thực hiện bài học theo phương pháp dạy học tích cực, nên các tiết dạy theo phương pháp “ Bàn tay nặn bột” rất vội vàng, không đủ thời gian và thường phải kéo dài hơn so với quy định, ảnh hưởng đến các tiết học khác.

1.2.4. Một số khó khăn khác

Nam Định chưa có các trung tâm ứng dụng công nghệ vào nghiên cứu khoa học, các trường đại học lớn có uy tín, do đó sự hỗ trợ của các trung tâm nghiên cứu khoa học, các nhà khoa học trong việc giúp học sinh có phương pháp nghiên cứu khoa học, tham quan, trải nghiệm còn hạn chế.

2. Đánh giá hiệu quả dạy học, tính ưu việt, khó khăn, hạn chế, nguyên nhân khi triển khai thực hiện phương pháp “Bàn tay nặn bột” và các phương pháp dạy học tích cực khác

2.1. Hiệu quả dạy học, tính ưu việt của PP “Bàn tay nặn bột” và các PPDH tích cực khác

- Giáo viên đã biết cách tổ chức lớp học, tổ chức các hoạt động học cho học sinh, phát huy được tính tích cực, chủ động, sáng tạo của học sinh, qua đó hình thành các năng lực cho học sinh, như: năng lực hợp tác, năng lực quan sát, năng lực thực hành thí nghiệm, năng lực thuyết trình, phân biện...

- Học sinh được quan tâm hơn, được tham gia vào bài học, được nói lên quan điểm của mình, được hợp tác và làm việc nhóm, các em tự tin hơn và hứng thú học tập hơn.

- Việc áp dụng phương pháp “Bàn tay nặn bột” vào tiết dạy giúp học sinh được thực nghiệm nhiều hơn; tiết học tạo được sự hứng thú từ phía học sinh vì bản thân mình tự tìm tòi để rút ra được tri thức.

- Khai thác có hiệu quả các phương tiện và thiết bị dạy học.

- Giáo viên có thể khai thác những kiến thức trong đời sống thực tế của học sinh từ đó giúp học sinh tự tìm hiểu và hình thành kiến thức mới của bài học.

2.2. Khó khăn, hạn chế, nguyên nhân

- Diện tích lớp học hạn chế, số học sinh trên mỗi lớp đông, nên mỗi nhóm thường có nhiều học sinh, vì vậy, trong quá trình thảo luận có học sinh không nêu ra được ý kiến của mình để thảo luận, do đó hiệu quả của quá trình làm việc nhóm vẫn còn hạn chế.

- Giáo viên vẫn bị ảnh hưởng của thời lượng, nội dung trong tiết học, vì vậy chưa quan sát, giúp đỡ được hết các nhóm học sinh trong quá trình thảo luận, chưa quan tâm đến đối tượng học sinh yếu.

- Giáo viên chưa tạo được không khí làm việc trong lớp học một cách thoải mái nhất, do đó, chưa kích thích được sự hứng thú say mê học tập, chưa động viên được các em trong quá trình thảo luận, hợp tác làm việc theo nhóm.

- Kỹ thuật đặt câu hỏi của giáo viên còn hạn chế chưa kích thích tư duy của học sinh, cách giao nhiệm vụ còn chung chung, chưa cụ thể, chưa linh hoạt, hấp dẫn.

- Kỹ thuật hướng dẫn học sinh đề xuất ý tưởng, lựa chọn ý tưởng, đề xuất thí nghiệm nghiên cứu hay phương án trả lời, hướng dẫn học sinh ghi chép những ý kiến cá nhân ban đầu, ghi chép nội dung, cách tiến hành, kết quả thí nghiệm trong quá trình thực hiện tìm tòi, nghiên cứu còn hạn chế.

- Việc tổng kết, đánh giá kết quả làm việc của học sinh chưa tỉ mỉ, còn chung chung, chưa kích thích sự hứng thú học tập của học sinh.

- Năng lực thuyết trình, phản biện, tự học, tự đọc của học sinh còn hạn chế.

- Việc tổ chức dạy học theo phương pháp “Bàn tay nặn bột” và các phương pháp dạy học tích cực khác mới chỉ dừng lại ở các tiết Hội giảng, Hội thi, chưa phổ biến, thường xuyên trên lớp.

Phần thứ hai

PHƯƠNG HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP TRIỂN KHAI TRONG CÁC NĂM HỌC TIẾP THEO

1. Tiếp tục tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho đội ngũ CBQL, GV về vai trò, lợi ích của phương pháp “Bàn tay nặn bột” và các phương pháp dạy học tích cực khác; đa dạng hóa hình thức tuyên truyền tạo sự đồng thuận trong đội ngũ CBQL, GV.

2. Tiếp tục bồi dưỡng, tập huấn cho CBQL, GV về quy trình và ứng dụng của phương pháp “Bàn tay nặn bột” và các phương pháp dạy học tích cực khác.

3. Tiếp tục chỉ đạo các cơ sở giáo dục đổi mới nội dung, cách thức tổ chức nhằm phát hiện những giáo viên thực sự có năng lực chuyên môn, đặc biệt là khả năng ứng dụng hiệu quả phương pháp BTNB và các phương pháp dạy học tích cực khác: tổ chức Hội thi GVDG, Hội giảng theo chủ đề của từng tháng (8/3, 20/10,

20/11, 26/3...) qua đó giáo viên được giao lưu, chia sẻ kinh nghiệm về đổi mới PPDH và kiểm tra đánh giá.

4. Tiếp tục chỉ đạo các nhà trường nâng cao hơn nữa chất lượng sinh hoạt tổ nhóm chuyên môn, đặc biệt chú trọng đến sinh hoạt chuyên môn theo nghiên cứu bài học để cùng nhau chia sẻ kinh nghiệm lựa chọn chủ đề dạy học, các phương pháp dạy học tích cực, học liệu phục vụ bài học, tổ chức lớp học, tổ chức các chuỗi hoạt động học phù hợp với mục tiêu, nội dung bài học; hình thành kỹ năng tổ chức cho học sinh hoạt động nhóm, thảo luận, kỹ năng nghiên cứu khoa học, kỹ năng thuyết trình, phản biện, kỹ năng nêu và giải quyết vấn đề giúp học sinh chủ động nắm bắt kiến thức ngay trên lớp.

5. Thực hiện đồng bộ việc đổi mới PPDH với việc đổi mới kiểm tra đánh giá theo hướng phát triển năng lực: chú trọng yêu cầu vận dụng kiến thức giải quyết tình huống thực hiện; tiếp tục nâng cao chất lượng các cuộc thi KHKT, Vận dụng kiến thức liên môn và dạy học tích hợp.

6. Tiếp tục tham mưu với UBND tỉnh trong việc tăng cường cơ sở vật chất, trang thiết bị cho các nhà trường. Chỉ đạo các nhà trường thực hiện có hiệu quả công tác xã hội hóa; phát động giáo viên học sinh sử dụng các đồ dùng thiết bị tự làm; tạo điều kiện để học sinh được tham quan, trải nghiệm sáng tạo khoa học kỹ thuật tại các nhà máy, xí nghiệp, các trung tâm nghiên cứu khoa học...

Sở Giáo dục và Đào tạo trân trọng báo cáo! *MHH*

Nơi nhận:

- Vụ GDTrH, Bộ GDĐT (để báo cáo);
- Lưu VT, GDTrH.

GIÁM ĐỐC

Cao Xuân Hùng

**THÔNG KÊ SỐ LƯỢNG GIÁO VIÊN VÀ HỌC SINH
ÁP DỤNG CÁC PHƯƠNG PHÁP DẠY VÀ HỌC TÍCH CỰC**

STT	Trường	Tổng số GV trong toàn trường	Tổng số GV áp dụng PP dạy học tích cực	Số lớp số học sinh theo khối lớp											
				Khối 12				Khối 11				Khối 10			
				Số lớp	Số học sinh	Số lớp được học bằng PP dạy học tích cực	Số HS được học bằng PP dạy học tích cực	Số lớp	Số học sinh	Số lớp được học bằng PP dạy học tích cực	Số HS được học bằng PP dạy học tích cực	Số lớp	Số học sinh	Số lớp được học bằng PP dạy học tích cực	Số HS được học bằng PP dạy học tích cực
1	THPT chuyên Lê Hồng Phong	144	129	16	544.00	16	544.00	16	541.00	16	541.00	16	535.00	16	535.00
2	THPT Trần Hưng Đạo	85	41	12	504.00	12	504.00	11	444.00	11	444.00	11	447.00	11	447.00
3	THPT Ngô Quyền	72	72	10	415.00	10	415.00	10	393.00	10	393.00	10	383.00	10	383.00
4	THPT Nguyễn Khuyến	74	74	11	394.00	11	394.00	11	456.00	11	456.00	10	392.00	10	392.00
5	THPT Nguyễn Huệ	60	56	8	332.00	8	332.00	8	327.00	8	327.00	8	321.00	8	321.00
6	THPT Nguyễn Công Trứ	45	30	4	180.00	4	180.00	4	180.00	4	180.00	5	226.00	5	226.00
7	THPT Trần Quang Khải	35	31	3	103.00	3	103.00	2	78.00	2	78.00	4	197.00	4	197.00
8	THPT Hùng Vương	30	25	2	51.00	2	51.00	2	56.00	2	56.00	4	37.00	4	37.00
9	THPT Trần Nhật Duật	25	20	3	140.00	3	140.00	3	107.00	3	107.00	4	189.00	4	189.00
10	THPT Xuân Trường	82	82	13	487.00	13	487.00	13	508.00	13	508.00	13	509.00	13	509.00
11	THPT Xuân Trường B	87	87	12	524.00	12	524.00	12	491.00	12	491.00	12	472.00	12	472.00
12	THPT Xuân Trường C	51	51	7	264.00	7	264.00	7	261.00	7	261.00	7	280.00	7	280.00
13	THPT Nguyễn Trường Thụ	42	42	7	243.00	7	243.00	6	192.00	6	192.00	7	258.00	7	258.00
14	THPT Cao Phong	30	25	3	121.00	3	121.00	3	101.00	3	101.00	3	150.00	3	153.00
15	THPT Giao Thủy	87	87	13	558.00	13	558.00	13	517.00	13	517.00	12	457.00	12	457.00
16	THPT Giao Thủy B	79	70	12	480.00	12	480.00	12	492.00	12	492.00	12	481.00	12	481.00
17	THPT Giao Thủy C	61	61	8	332.00	8	332.00	9	354.00	9	354.00	9	348.00	9	348.00
18	THPT Quất Lâm	42	40	8	302.00	8	302.00	7	262.00	7	262.00	7	282.00	7	282.00
19	THPT Thiên Trường	37	30	5	237.00	5	237.00	5	250.00	5	250.00	7	348.00	7	348.00

20	THPT A Hải Hậu	89	85	14	585.00	14	585.00	13	516.00	13	516.00	13	493.00	13	493.00
21	THPT B Hải Hậu	63	40	10	376.00	2	81.00	9	322.00	2	78.00	9	365.00	3	120.00
22	THPT C Hải Hậu	60	45	10	426.00	10	426.00	10	408.00	10	408.00	10	389.00	10	389.00
23	THPT Thịnh Long	41	41	7	282.00	7	282.00	7	267.00	7	267.00	7	278.00	7	278.00
24	THPT Trần Quốc Tuấn	53	52	8	333.00	8	333.00	8	309.00	8	309.00	8	332.00	8	332.00
25	THPT Vũ Văn Hiếu	44	40	8	323.00	8	323.00	7	276.00	7	276.00	7	279.00	7	279.00
26	THPT An Phúc	38	26	6	232.00	6	232.00	6	200.00	6	200.00	6	239.00	6	239.00
27	THPT Tô Hiến Thành	31	25	2	98.00	2	98.00	3	126.00	3	126.00	6	314.00	6	314.00
28	THPT Trực Ninh	70	62	12	490.00	12	490.00	12	487.00	12	487.00	11	444.00	11	444.00
29	THPT Trực Ninh B	62	60	10	389.00	10	389.00	10	382.00	10	382.00	10	392.00	10	392.00
30	THPT Nguyễn Trãi	51	51	8	309.00	8	309.00	8	292.00	8	292.00	8	323.00	8	323.00
31	THPT Lê Quý Đôn	57	50	8	356.00	8	356.00	8	327.00	8	327.00	8	320.00	8	320.00
32	THPT Đoàn Kết	23	13	2	105.00	2	105.00	2	70.00	2	70.00	3	130.00	3	130.00
33	THPT A Nghĩa Hưng	80	80	13	545.00	13	545.00	12	492.00	12	492.00	12	479.00	12	479.00
34	THPT B Nghĩa Hưng	71	71	10	416.00	10	416.00	10	380.00	10	380.00	10	408.00	10	408.00
35	THPT C Nghĩa Hưng	64	20	10	401.00	4	178.00	9	381.00	4	171.00	10	396.00	4	188.00
36	THPT Trần Nhân Tông	42	35	6	218.00	3	120.00	6	198.00	4	120.00	6	237.00	3	120.00
37	THPT Nghĩa Minh	38	38	5	183.00	5	183.00	6	230.00	6	230.00	6	238.00	6	238.00
38	THPT Nghĩa Hưng	30	25	3	117.00	3	117.00	3	122.00	3	122.00	5	191.00	5	191.00
39	THPT Nam Trực	80	60	12	498.00	12	498.00	11	465.00	11	465.00	11	437.00	11	437.00
40	THPT Lý Tự Trọng	68	60	10	446.00	10	446.00	10	390.00	10	309.00	10	382.00	10	382.00
41	THPT Nguyễn Du	50	50	9	329.00	9	329.00	8	299.00	8	299.00	8	317.00	8	317.00
42	THPT Trần Văn Bảo	44	40	5	210.00	5	210.00	7	274.00	7	274.00	7	278.00	7	278.00
43	THPT Quang Trung	30	25	4	211.00	4	211.00	5	223.00	5	223.00	5	220.00	5	220.00
44	THPT Phan Bội Châu	27	20	3	116.00	3	116.00	2	91.00	2	91.00	4	165.00	4	165.00
45	THPT Mỹ Lộc	68	68	10	419.00	10	419.00	10	409.00	10	409.00	10	402.00	10	402.00
46	THPT Trần Văn Lan	52	52	7	278.00	7	278.00	7	256.00	7	256.00	7	251.00	7	251.00
47	THPT Phạm Văn Nghị	73	60	11	449.00	11	449.00	11	423.00	11	423.00	10	398.00	10	398.00
48	THPT Mỹ Tho	76	76	11	464.00	11	464.00	11	422.00	11	422.00	11	439.00	11	439.00
49	THPT Tống Văn Trân	82	82	12	501.00	12	501.00	12	458.00	12	458.00	11	416.00	11	416.00
50	THPT Đại An	46	46	8	299.00	8	299.00	7	272.00	7	272.00	7	282.00	7	282.00
51	THPT Lý Nhân Tông	42	42	6	222.00	6	222.00	6	168.00	6	168.00	6	238.00	6	238.00
52	THPT Ý Yên	31	20	3	151.00	3	151.00	3	216.00	3	216.00	5	268.00	5	208.00
53	THPT Đỗ Huy Liêu	31	31	0	0.00	0	0.00	5	176.00	5	176.00	6	238.00	6	238.00

54	THPT Hoàng Văn Thụ	70	70	10	393.00	10	393.00	10	378.00	10	378.00	10	402.00	10	402.00
55	THPT Nguyễn Bính	50	40	6	253.00	6	253.00	6	239.00	6	239.00	6	240.00	6	240.00
56	THPT Lương Thế Vinh	58	48	7	274.00	7	274.00	7	268.00	7	268.00	7	286.00	7	286.00
57	THPT Nguyễn Đức Thuận	42	42	7	274.00	7	274.00	6	233.00	6	233.00	6	243.00	6	243.00
Tổng		3195	2844	450	18182	433	17566	447	17455	433	16842	463	18461	448	17834